

SAVUNMA SANAYİ SEKTÖRÜ İHRACAT KREDİ MEKANİZMASI ÖNERİSİNE
İLİŞKİN BİLGİ NOTU

Türk Savunma Sanayii son yıllarda hızlı bir yükseliş trendi yakalamış olan ve dikkat çekici bir performansa sahip olan bir sektördür. Nitekim savunma ve havacılık sanayii yıllık cirosu, Savunma ve Havacılık Sanayii İmalatçılar Derneği (SASAD) verilerine göre, 2003 yılında 1,3 Milyar ABD Doları iken 2013 yılında 5,1 Milyar ABD Dolarına ulaşmıştır.

Ülkemizde yerli savunma sanayii üretiminin geliştirilmesi ve savunma sanayii alımlarında dışa bağımlılığın azaltılması çalışmalarına devam edilmektedir. Hedef, savunma sanayi liginde ilk 10 ülke arasına girmektir.

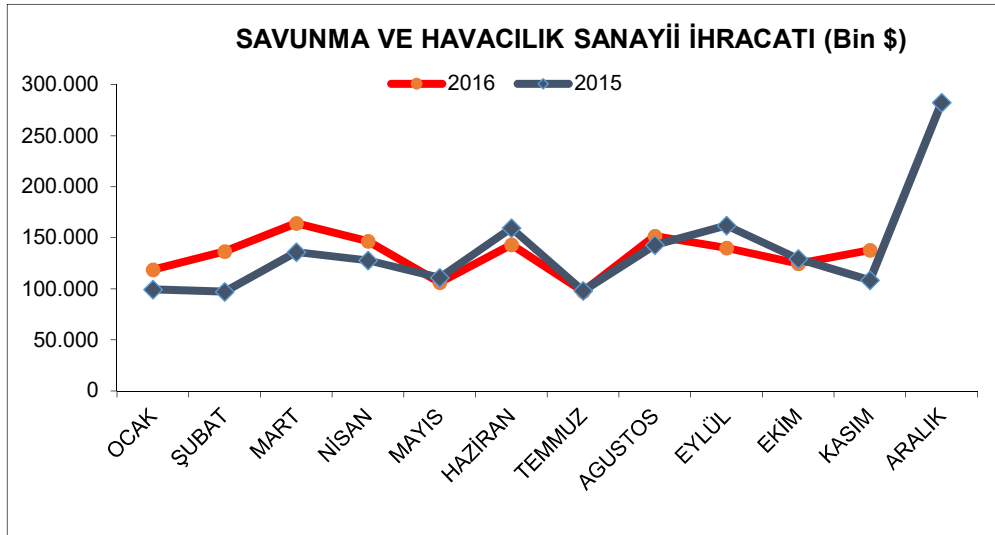
Savunma sanayii sektörüne ilişkin olarak 2014-2018 yılları arasında uygulanmakta olan Onuncu Kalkınma Planında belirlenen hedefler şunlardır:

- Savunma ihtiyaçlarının yerli kaynaklardan karşılanma oranı 2007 yılında yüzde 41,6'dan 2011 yılında yüzde 54'e yükselmesine rağmen bu alanda dışa bağımlılık devam etmektedir. Gelişmiş ülkelerde bu oran yüzde 85 ila 95 seviyesindedir. Savunma sanayii ihtiyaçlarının karşılanmasında yerli payın artırılması amacıyla ülkemizde savaş gemisi, helikopter, tank, insansız hava aracı ve uydu tasarımı ve üretimi projeleri yürütülmektedir. Teknolojik ilerlemelerin sistematik takibini sağlamak üzere Teknoloji Kazanımı Yol Haritası oluşturulmuştur.
- Savunma sanayii rekabetçi bir yapıya kavuşturulacaktır. Savunma sistem ve lojistik ihtiyaçlarının özgün tasarıma dayalı olarak ülke sanayisiyle bütünleşik ve sürdürülebilir bir şekilde karşılanması, uygun teknolojilerin sivil amaçlı kullanımı ile yerlilik oranının ve Ar-Ge'ye ayrılan payın artırılması sağlanacaktır. Belirli savunma sanayii alanlarında ağ ve kümelenme yapıları desteklenecektir.
- Ayrıca, Savunma sanayiindeki offset uygulamasının enerji, ulaştırma, sağlık başta olmak üzere sivil alanlarda da yaygınlaştırılması hedeflenmektedir.
- Savunma Sanayi Müsteşarlığının savunma alanındaki yerlileştirme deneyimlerinden faydalanarak alım yapan kurumların sektörü yönlendirme ve düzenleme kapasitelerinin güçlendirilmesi hedeflenmektedir.

Stockholm Uluslararası Barış Araştırması Enstitüsü verilerine göre savunma sanayi ihracatında 2015 yılı itibariyle ilk sırada Amerika Birleşik Devletleri yer almakta ve daha sonra Rusya, Çin, Fransa, Almanya, İngiltere, İspanya, İtalya, Ukrayna ve İsrail gelmektedir. Ülkemiz bu sıralamada 15. sırada yer almaktadır.

Savunma sanayi şirketlerimiz dünya ülkelerine zırhlı araçlar, hava savunma sistemleri, roket sistemleri, simülörler, sahil güvenlik gemileri, askeri haberleşme sistemleri, komuta kontrol sistemleri ve yazılımlar ihraç etmeye başlamışlardır. Böylece 2003 yılında 331 Milyon ABD doları olan ihracat, 2015 yılında 1,66 Milyar ABD Dolarına yükselmiştir.

Savunma ve havacılık sanayii sektörü ihracatımız **2015 yılında 1,65 Milyar ABD Doları iken 2016 yılı 30 Kasım itibariyle 1,46 Milyar ABD Dolar olarak gerçekleşmiştir.**

Savunma ve Havacılık Sektöründe İhracat Yaptığımız Ülkeler

Türkiye İhracatçılar Meclisi verilerine göre, 30 Kasım 2015 tarihi itibariyle savunma ve havacılık sanayi sektöründe Amerika Birleşik Devletlerine olan ihracatımız 508 Milyon ABD Doları iken aynı dönemde 2016 yılında 534 Milyon ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. Yine aynı dönemde 2015 yılında Malezya'ya olan ihracatımız 111 Milyon ABD Doları iken 2016 yılında 73,9 Milyon ABD doları olmuştur.

Almanya ile savunma ve havacılık sanayii sektöründe ihracatımız 2015 yılı 30 Kasım itibariyle 89,1 Milyon ABD Doları iken 2016 yılında bu rakam 174,5 Milyon ABD Dolarına yükselmiştir. Diğer yandan Azerbaycan-Nahçıvan'a olan ihracatımız büyük ölçüde artış göstererek 4,8 Milyon ABD Dolarından 78,7 Milyon ABD Dolarına yükselmiştir.

Ankara, savunma ve havacılık sanayi açısından önemli bir ilimizdir. Savunma sanayii Ankara ilimizde yoğunlaşmıştır ve ilimizde var olan üniversitelerin de etkisiyle havacılık sanayii gelişmiş durumdadır. Zira uçak parçası üreten firmalar Ankara’da faaliyet göstermekte olup sivil havacılıkta kullanılan bütün yolcu uçaklarında, hangi marka olursa olsun, Ankara’da üretilmiş bir parça mutlaka bulunmaktadır.

Savunma ve havacılık sanayii açısından önem arz eden Ankara ilinin toplam ihracat rakamı söz konusu sektörde 2015 yılı için 919 Milyon ABD Doları; 2016 yılı 30 Kasım itibariyle içinse ihracat 759 milyon ABD Dolarıdır.

Ülkemizde savunma sanayii sektörünün ihracat kapasitesini geliştirmek amacıyla, Savunma Sanayi Müsteşarlığı tarafından Türk Savunma Sanayii İhracat Stratejisi hazırlanmıştır. Bu strateji ile savunma sanayimizin beklentilerine uygun olarak teşvik mekanizmasının oluşturulması, ihracat bürokrasisindeki Savunma Sanayii Müsteşarlığı'nın konumunun etkinleştirilmesi, güncel teknolojiler ile uluslararası ihtiyaçların karşılanmasına yönelik teknolojik destek mekanizmalarının geliştirilmesi ve dost ve müttefik ülkeler ile stratejik işbirliklerinin teşvik edilmesi hedeflenmektedir. Bu amaçların gerçekleştirilmesi sürecinde, savunma sanayisinin ihracat odaklı olarak yapılandırılması ve uluslararası işbirliği kültürünün yerleştirilmesi önem taşımaktadır.

Bununla birlikte, savunma sanayii sektörümüzde faaliyet gösteren firmalarımızın ihracat yaparken finansmana erişim konusunda teşvik edilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Ülkemizin ihracatta daha üst sıralara gelmesini sağlamak üzere, ilk sıralarda yer alan ülkeler tarafından uygulanan destek modelleri incelenmeli ve ülkemiz için en uygun olabilecek model arayışında bulunulmalıdır.

Bu doğrultuda, savunma sanayii alanında dünya lideri konumunda olan Amerika Birleşik Devletleri tarafından uygulanan modelin bir benzerinin ülkemizde uygulanmasının faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

Amerika Birleşik Devletlerinde uygulanmakta olan söz konusu model, özünde devletten devlete savunma satışının yer aldığı “Yabancı Askeri Satış-FMF” mekanizmasıdır.

Ülkemiz savunma sanayinin daha fazla sayıda pazarlara girebilmesi için düşük faizli, uzun vadeli, devlet garantili kredi mekanizması sunulmalı, ABD’nin FMF modeline benzer bir ihracat kredi mekanizması getirilmelidir.

Ülkemizde savunma sanayi ihracatına Eximbank desteği sağlanması yönünde çalışmalar yürütülmüştür. Nitekim savunma sanayi ihracatını artırmak için Eximbank'ın alıcılara yönelik finansman modelinde anlaşma sağlanmış ve Savunma Sanayii Müsteşarlığı (SSM) ile Eximbank arasında imzalanan protokolle, silah hariç savunma sanayi tarafından üretilen sistem ve ürünlerin satışında ülke alıcı kredisi sisteminin devreye girmesine yönelik adım atılmıştır. Bu sistem etkinleştirilmeli ve Yabancı Askeri Satış mekanizması gibi işler hale getirilmesi konusunda adımlar atılmalıdır.

Bununla birlikte,

- savunma sanayi sektöründe ihraç pazarlarındaki fırsatların paylaşıldığı bir portal geliştirilmesi,
- sanayicilerimizin dış pazarlarda işbirlikleri kurmasını sağlamak için bir mekanizma oluşturulması ve böylelikle diğer ülke ihalelerine ortaklık veya ortak girişim yoluyla girmelerinin sağlanması,
- sanayicilerimizin yurtdışı ihalelere yabancı büyük firmalarla girmeleri için finansal destek sunulması,
- dış pazarlarla ilgili düzenli Pazar analizleri yapılması ve sanayicilerimizle paylaşılması

önem arz etmektedir.